

ปัญหาการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

พ.ศ.2550 : ศึกษากรณีการใช้อำนาจศาล

นางสาวปัทมาวดี สายแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PROBLEMS IN LITIGATION OF DOMESTIC VIOLENCE VICTIMS PROTECTION ACT
B.E.2550 : A STUDY OF COURT AUTHORITY

Miss Patthamawadee Saikaew

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws
Faculty of Law
Chulalongkorn University
Academic Year 2008
Copyright of Chulalongkorn University

511704

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัญหาการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง
ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550: ศึกษา
กรณีการใช้อำนาจศาล

โดย

นางสาวปัทมาวดี สายแก้ว

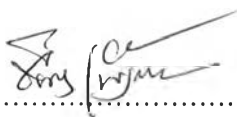
สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ศาสตราจารย์วิระพงษ์ บุญโญภาส

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ดิพัทธ์ เชื้อบุญชัย)

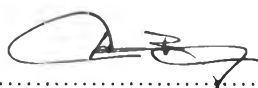
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์มีทยา จิตติรัตน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์วิระพงษ์ บุญโญภาส)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ดล บุนนาค)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร. ชัชชม อรรถมิญญ์)

ปัทมาวดี สายแก้ว : ปัญหาการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550: ศึกษากรณีการใช้อำนาจศาล. (PROBLEMS IN LITIGATION OF DOMESTIC VIOLENCE VICTIM PROTECTION ACT B.E. 2550: A STUDY OF COURT AUTHORITY)

อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ศ. วีระพงษ์ บุญโญภาส, 233 หน้า.

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มีวัตถุประสงค์เพื่อ กำหนดรูปแบบ วิธีการ และขั้นตอนการดำเนินคดีความรุนแรงในครอบครัวที่มีลักษณะแตกต่างจากคดีอาญาทั่วไปอันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ โดยมุ่งเน้นให้ผู้กระทำมีความผิดมีโอกาสกลับตัว ยับยั้งการกระทำความผิดซ้ำ รวมทั้งรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลในครอบครัวไว้ได้มากกว่าการลงโทษผู้กระทำผิด

จากการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 พบว่าได้กำหนดให้ศาลมีบทบาทในการพิจารณาคดีและมีคำสั่งต่างๆ อาทิ อนุญาตให้ผิดฟ้อง อนุญาตให้ออกหมายขัง ออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ กำหนดวิธีการอย่างอื่นแทนการลงโทษ และมีบทบาทเกี่ยวกับการยุติคดี แต่บทบัญญัติของกฎหมายฉบับนี้ยังเป็นประเด็นปัญหาที่สร้างความเข้าใจที่ไม่ตรงกันสำหรับเจ้าพนักงานตำรวจ พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานอัยการ และผู้พิพากษาซึ่งเป็นผู้บังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้โดยตรง

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้เสนอแนวทางในการแก้ไขบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 โดยแก้ไขบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้เกิดความชัดเจนสำหรับบุคคลากรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวให้มีความเห็นทางกฎหมายที่เป็นไปในทางเดียวกันโดยเฉพาะผู้พิพากษาซึ่งมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกเป็นธรรมในคดีความรุนแรงในครอบครัว เพื่อให้กฎหมายฉบับนี้เกิดผลในการบังคับที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและเพื่อให้การพิจารณาคดีความรุนแรงในครอบครัวเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....

ปีการศึกษา.....2551.....

ลายมือชื่อนิสิต..... ปัทมาวดี สายแก้ว.....
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

#5086002934 : MAJOR LAWS

KEYWORDS: DOMESTIC VIOLENCE VICTIM PROTECTION ACT B.E.2550

PATTHAMAWADEE SAIKAEW: PROBLEMS IN LITIGATION OF DOMESTIC VIOLENCE VICTIM PROTECTION ACT B.E. 2550: A STUDY OF COURT AUTHORITY.

ADVISOR: PROF. VIRAPHONG BOONYOBHAS, 233 pp.

Domestic Violence Victim Protection Act B.E.2550 was legislated in order to form special criminal litigation in relation to domestic violence cases which are distinct from ordinary criminal cases because of the relationship between offenders and aggrieved parties. This act emphasizes on wrongdoer reforming, recidivism prevention and family members restoration more than focuses on offender punishment.

From the study, the Domestic Violence Victim Protection Act B.E.2550 provides the relevant judges to exercise authorities at their sole direction (e.g. to permit the action postponement requests, to issue warrants of detentions, to issue protection orders, to decide other measures replacing the original criminal punishments, and settle disputes between the parties). Nonetheless, certain articles in this act cause misunderstanding and contradiction in interpretation to police officers, public officers, public attorneys and judges which are the law enforcer.

This thesis is subject to present the resolution by review certain articles in the act that may lead to ambiguity. The amendment of law could assist and guide the domestic violence criminal justice partners, particularly judges, to interpret the laws and judge domestic violence cases in the same procedure. Besides, the revision shall provide proficient and effective law enforcement that attain to the Domestic Violence Victim Protection Act B.E.2550's purpose.

Field of Study:Laws.....

Student's Signature: P. Saikaw

Academic Year:2008.....

Advisor's Signature: V. Boonyobhas

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ก็ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส รองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์ อาจารย์ดล บุนนาค อาจารย์ ดร.ชัชชม อรรถภิญโญ ซึ่งได้ให้ความเมตตากรุณาแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างมาก ตลอดจนให้คำแนะนำ คำปรึกษา ข้อคิดเห็น ตลอดจนข้อมูลต่างๆ อันเป็นประโยชน์ และยังให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตลอดมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านสิทธิศักดิ์ วนะชกิจ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ภาค 2 ท่านอภิรดี โพธิ์พร้อม ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 8 ท่านยอดชาย วีระพงศ์ รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง และท่านต่อพงษ์ พงษ์เสรี ผู้พิพากษาศาลแขวงพระนครเหนือ ที่ให้ความอนุเคราะห์และสละเวลาให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนกำลังใจจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณิง สายแก้ว และผู้ช่วยศาสตราจารย์ไสว สายแก้ว มารดาและบิดาของผู้วิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงยิ่งที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเพื่อนๆ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รุ่น 46 ทุกท่านที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจเสมอมา และอีกหลายๆ ท่านซึ่งผู้วิจัยไม่อาจกล่าวได้หมด ณ ที่นี้

ความสำเร็จจากการศึกษานี้ผู้วิจัยขออุทิศให้เป็นกตเวทิต์แด่บิดา มารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
2 การคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว.....	9
2.1 ความทั่วไปเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว.....	9
2.1.1 ความหมายของความรุนแรงในครอบครัว.....	9
2.1.2 ความหมายของบุคคลในครอบครัว.....	12
2.1.3 ลักษณะของการกระทำความรุนแรงในครอบครัว.....	13
2.1.3.1 การกระทำความรุนแรงต่อชีวิต.....	13
2.1.3.2 การกระทำความรุนแรงต่อร่างกาย.....	14
2.1.3.3 การกระทำความรุนแรงต่อเสรีภาพ.....	15
2.1.3.4 การกระทำความรุนแรงในทางเพศ.....	16
2.1.3.5 การกระทำความรุนแรงที่กระทบต่อชื่อเสียง เกียรติยศและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.....	16
2.1.4 สาเหตุของการกระทำความรุนแรงในครอบครัว.....	18
2.1.5 ผลกระทบของการกระทำความรุนแรงในครอบครัว.....	19

	หน้า
2.2 แนวคิดในการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว.....	21
2.2.1 แนวคิดและทฤษฎีทั่วไปในการคุ้มครองปัจเจกชนจากการกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว.....	21
2.2.1.1 แนวคิดว่าคุณค่าผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว มีสิทธิในฐานะปัจเจกชน.....	21
2.2.1.2 ทฤษฎีป้องกันสังคม.....	22
2.2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการป้องกันการกระทำด้วย ความรุนแรงในครอบครัว.....	23
2.2.2 หลักประกันของบุคคลที่จะไม่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงใน ครอบครัว.....	24
2.2.2.1 หลักประกันสิทธิของบุคคลที่จะไม่ถูกกระทำด้วยความ รุนแรงในครอบครัวตามหลักสากล.....	25
2.2.2.2 หลักประกันสิทธิของบุคคลที่จะไม่ถูกกระทำด้วยความ รุนแรงในครอบครัวตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550.....	30
2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจรัฐในการคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว.....	32
2.3.1 ความจำเป็นในการใช้อำนาจรัฐเพื่อคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความ รุนแรงในครอบครัว.....	32
2.3.2 ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลผู้ถูกกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว.....	33
2.3.2.1 ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม.....	34
2.3.2.2 ทฤษฎีกระบวนการนิติธรรม.....	36
2.3.3 แนวคิดในการแทรกแซงสถาบันครอบครัว.....	38
2.3.3.1 แนวคิดในการแทรกแซงสถาบันครอบครัวโดยรัฐ.....	38
2.3.3.2 แนวคิดในการแทรกแซงสถาบันครอบครัวโดยสังคม.....	40
2.4 กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมในการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความ รุนแรงในครอบครัว.....	41

2.4.1	ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของกฎหมายในการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวในประเทศไทย.....	42
2.4.2	บทบาทขององค์กรภาครัฐและภาคเอกชนในการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว.....	46
2.4.2.1	องค์กรภาครัฐ.....	46
2.4.2.2	องค์กรภาคเอกชน.....	52
2.4.3	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550.....	54
2.4.3.1	อายุความในการดำเนินคดี.....	55
2.4.3.2	ศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาและมีคำสั่ง.....	56
2.4.3.3	การขอคัดฟ้องและการขอฝากขัง.....	60
2.4.3.4	การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่ง.....	66
2.4.3.5	การยุติคดี.....	69
3	อำนาจศาลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550.....	76
3.1	ความเป็นมาของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550.....	76
3.2	ความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550.....	78
3.3	สาระสำคัญของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550.....	79
3.3.1	ลักษณะของการกระทำที่ถือว่าเป็นการกระทำความรุนแรงในครอบครัว.....	80
3.3.2	บุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550.....	81
3.3.3	บุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550.....	82

3.3.4 การกำหนดหน้าที่ในการแจ้งเหตุกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวต่อ พนักงานเจ้าหน้าที่.....	83
3.3.5 อายุความ.....	84
3.3.6 บทบาทของพนักงานเจ้าหน้าที่.....	85
3.3.7 บทบาทของพนักงานสอบสวน.....	89
3.3.8 มาตรการควบคุมการเผยแพร่ข้อมูลคดีความรุนแรงในครอบครัว...	90
3.3.9 มาตรการทางนโยบาย.....	91
3.4 อำนาจของศาลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัว พ.ศ.2550.....	97
3.4.1 การรับฟ้องคดีที่แจ้งความหรือร้องทุกข์ภายในกำหนดอายุความ....	97
3.4.2 ศาลที่มีอำนาจพิจารณา พิพากษา และมีคำสั่งในคดีความรุนแรง ในครอบครัว.....	99
3.4.3 การออกคำสั่งอนุญาตคุ้มครอง.....	101
3.4.4 การออกคำสั่งและการตรวจสอบคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการ เพื่อบรรเทาทุกข์แก่บุคคลผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว..	102
3.4.5 การยุติคดีความรุนแรงในครอบครัว.....	104
3.5 อำนาจหน้าที่ของศาลในคดีความรุนแรงในครอบครัวตามกฎหมาย ต่างประเทศ.....	106
3.5.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	106
3.5.1.1 การรับฟ้องคดีที่แจ้งความหรือร้องทุกข์ภายในกำหนด อายุความ.....	107
3.5.1.2 ศาลที่มีอำนาจพิจารณา พิพากษา และมีคำสั่งในคดีความ รุนแรงในครอบครัว.....	107
3.5.1.3 การออกคำสั่งและการตรวจสอบคำสั่งคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว.....	109
3.5.1.4 การยุติคดีความรุนแรงในครอบครัว.....	113
3.5.2 ประเทศอังกฤษ.....	114
3.5.2.1 ศาลที่มีอำนาจพิจารณา พิพากษา และมีคำสั่งในคดีความ รุนแรงในครอบครัว.....	116

	หน้า
3.5.2.2 การออกคำสั่งอนุญาตฝากขัง.....	118
3.5.2.3 การออกคำสั่งและการตรวจสอบคำสั่งคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว.....	119
3.5.2.4 การยุติคดีความรุนแรงในครอบครัว.....	123
3.5.3 ประเทศสิงคโปร์.....	124
3.5.3.1 การรับฟ้องคดีที่แจ้งความหรือร้องทุกข์ภายในกำหนด อายุความ.....	125
3.5.3.2 ศาลที่มีอำนาจพิจารณา พิพากษา และมีคำสั่งในคดีความ รุนแรงในครอบครัว.....	125
3.5.3.3 การออกคำสั่งอนุญาตฝากขัง.....	126
3.5.3.4 การออกคำสั่งและการตรวจสอบคำสั่งคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว.....	126
3.5.3.5 การยุติคดีความรุนแรงในครอบครัว.....	130
4 วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจศาลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูก กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550.....	137
4.1 ปัญหาเรื่องการกำหนดอายุความในการดำเนินคดีความรุนแรงใน ครอบครัว.....	137
4.2 ปัญหาเรื่องศาลที่มีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งในคดีความรุนแรงใน ครอบครัว.....	146
4.2.1 อำนาจศาลในการดำเนินคดีความรุนแรงในครอบครัวที่เป็นกรรม เดียวกับความผิดตามกฎหมายอื่นโดยกฎหมายอื่นมีอัตราโทษสูง กว่า.....	146
4.2.2 อำนาจศาลในการสั่งคำร้องขอผิดฟ้องและคำร้องขอฝากขังในกรณี ที่การกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นความผิดกรรมเดียวกับ ความผิดตามกฎหมายอื่นโดยความผิดตามกฎหมายอื่นมีระวางโทษ สูงกว่า.....	153
4.2.3 อำนาจศาลในการกำหนดวิธีการอย่างอื่นแทนการลงโทษ.....	160

	หน้า
4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการขอคัดฟ้องและการขอฝากขังในคดีความรุนแรงใน ครอบครัว.....	166
4.3.1 อำนาจศาลในการสั่งคำร้องขอคัดฟ้องในคดีความรุนแรงใน ครอบครัว.....	166
4.3.2 อำนาจศาลในการสั่งคำร้องขอฝากขังในคดีความรุนแรงใน ครอบครัว.....	169
4.4 ปัญหาเรื่องการใช้อำนาจศาลเกี่ยวกับคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการ เพื่อบรรเทาทุกข์.....	175
4.4.1 อำนาจศาลในการวินิจฉัยคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อ บรรเทาทุกข์ชั่วคราวของพนักงานเจ้าหน้าที่.....	175
4.4.2 ศาลที่มีอำนาจทบทวนคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทา ทุกข์.....	180
4.5 ปัญหาเรื่องการยุติคดีความรุนแรงในครอบครัวในศาล.....	185
4.5.1 ความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับแนวคิดในการยุติคดี.....	185
4.5.2 การบังคับตามกฎหมายเมื่อผู้รับเงื่อนไขกระทำการฝ่าฝืนบันทึก ข้อตกลงหรือสัญญายอมความ.....	192
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	196
5.1 สรุป.....	196
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	202
รายการอ้างอิง.....	207
ภาคผนวก.....	213
ภาคผนวก ก. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550.....	214
ภาคผนวก ข. แบบสอบถาม.....	222
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	233

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เปรียบเทียบอำนาจศาลในคดีความรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทยกับ ต่างประเทศ.....	131